

Степаненко Олена Костянтинівна,
кандидат філологічних наук, доцент
кафедри соціально-гуманітарної освіти
Комунального закладу вищої освіти
«Дніпровська академія неперервної освіти»
Дніпропетровської обласної ради

ПРОЄКТНА ТЕХНОЛОГІЯ НА УРОКАХ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ В СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ

Сучасна освіта вимагає використання у школі нових сучасних технологій. Завдання сучасної школи полягає не лише в наданні учням певного обсягу знань, а й в розвитку умінь навчатися протягом життя, самостійно знаходити інформацію, аналізувати її, застосовувати набуті знання на практиці, бути конкурентоспроможними, креативними. Проєктна діяльність саме і розрахована на вільний вибір теми і особисті інтереси конкретного учня, на самостійну творчу роботу (індивідуальну, парну чи групову) і передбачає використання вчителем різноманітних технологій, спрямованих на розвиток основних компетенцій [3, с. 7–8].

Проєктна технологія на уроках зарубіжної літератури надає вчителю безмежні можливості для виконання навчальних завдань і розвитку творчих здібностей учнів. Проєктна діяльність полягає у постійній взаємодії вчителя та учнів, причому вчитель в такому процесі є координатором, консультантом, порадиником. Кожен з учасників несе відповідальність за навчально-проєктний результат [2, с. 7]. Це відповідає програмним вимогам із зарубіжної літератури.

Робота над проєктними технологіями заохочує учнів до вивчення творів зарубіжної літератури, вчить оперувати набутими вміннями та навичками у процесі читання художніх текстів різних жанрів, розвиває уміння визначати у прочитаному творі тему, основні проблеми, передавати сюжет, відтворювати елементи композиції, розрізняти жанри, створювати характеристики. В основі

проектної технології на уроках зарубіжної літератури лежить розвиток основних компетенцій: пізнавальних навичок учнів, уміння орієнтуватися у різних джерелах інформації, застосовувати на практиці отримані знання, виділяти проблеми і визначати шляхи їх вирішення, планувати, прогнозувати, аналізувати, зіставляти, оцінювати, робити висновки, виробляти особисту думку, презентувати результати проектної діяльності [1, с. 13–15]. Проектна технологія сприяє вихованню толерантності і комунікативності, адже передбачає роботу у групах, у парах, вимагає співробітництва учнів різного віку. Таким чином, метод проектів є сучасною педагогічною технологією, використання якої створює умови для всебічного розвитку здобувача освіти у процесі організації творчої діяльності.

Метод проектів – це освітня технологія, спрямована на здобуття учнями знань у тісному зв'язку з реальною життєвою практикою, формування в них специфічних умінь та навичок завдяки системній організації проблемно – орієнтованого навчального пошуку. Суть проектної технології полягає в стимулюванні інтересу учнів до розв'язання однієї або цілої низки проблем, що передбачає володіння певною сумою знань [4].

Сучасні дослідники виділяють такі типи проектів: 1. За методом, домінуючим у проекті: дослідницькі, творчі, ігрові, інформаційні, практико-орієнтовані. 2. За характером координування проекту: із явною координацією, із прихованою координацією. 3. За характером контактів: внутрішні (регіональні) і міжнародні. 4. За кількістю учасників: індивідуальні, парні, групові. 5. За тривалістю проведення: короткострокові, середньої тривалості, довгострокові [4].

Дослідницький проект активізує і розвиває пізнавальні, розумові та мовленнєві здібності, пам'ять, привчає до уважності, спостережливості, відповідальності. Цей метод включає обґрунтування обраної теми, постановку задачі, формулювання проблеми, визначення предмету дослідження, висунення

гіпотези з подальшою її перевіркою, обговорення й аналіз отриманих результатів. До дослідницьких проєктів можна віднести створення порівняльних характеристик героїв, дослідження мовних засобів, створення подорожей місцями, пов'язаними з творчістю письменників.

До інформаційних проєктів відносять повідомлення про цікаві біографічні факти, виразне читання і аналіз віршів, дослідження історії створення твору, складання карти подорожей літературних героїв. Ігрові проєкти дають широкі можливості застосовувати інтерактивні форми роботи, розвивають комунікативні, мовленнєві та акторські здібності. До таких видів проєктної діяльності відносять інсценування окремих епізодів твору, рольові ігрові ситуації, екскурсії, інтерв'ю, реклами творів. Творчі проєкти сприяють розвитку творчих здібностей учнів, розвивають вміння виділяти головне у творі, вчать працювати як індивідуально, так і в групі однодумців, дають можливість самореалізуватися, сприяють розвитку міжпредметних зв'язків (література і образотворче мистецтво, фотографія, кіно, театр) [1, с. 13–14].

Завдяки проєктуванню на уроках літератури учні вчаться усвідомлювати мету, планувати свою роботу, прогнозувати можливі результати, використовувати різні джерела інформації, самостійно здобувати та накопичувати матеріали, аналізувати і зіставляти різні факти, доводити свої погляди, приймати самостійні рішення, активізувати соціальні контакти, створювати матеріальні носії проєктної діяльності. Проєктні технології зацікавлять дітей з різним рівнем знань, грамотно організувати роботу над проєктом. По-перше, необхідна стійка мотивація. По-друге, правильно розподілити обов'язки між учнями під час роботи над проєктом. По-третє, вдало обрана тема проєкту – 100 % успіху.

Специфіка предмету «Зарубіжна література» дозволяє пропонувати учням різноманітні проєкти, які відповідають уподобанням дітей та спрямовані на

розвиток різних типів інтелекту. Наприклад: «Я – мистецтвознавець», «Я – літературний критик», «Я – актор», «Я – поет», «Я – сценарист», «Я – режисер», «Я – науковець» тощо.

Отже, реалізація методу проєктів на уроках зарубіжної літератури обов'язково призведе до зміни позиції вчителя. Із носія готових знань він перетвориться в організатора пізнавальної діяльності учнів. Зміниться також психологічний клімат у класі, тому що вчитель переорієнтовує репродуктивну навчальну діяльність учнів на різноманітні види самостійної діяльності: дослідницьку, пошукову, творчу. Учні сприймають учителя як порадирика, довіряють йому, не хочуть підвести, тому така робота заздалегідь скоординована на успіх. Інтерактивні форми роботи сприяють розвитку творчих здібностей учнів, навичок колективної роботи, умінню співпрацювати для досягнення певної мети, реалізовувати набуті знання, орієнтуватися в непередбачуваних ситуаціях. Головна мета педагогів – спрямувати роботу учнів, координувати дії на виконання певного об'єму роботи, мотивувати діяльність та допомогти спрогнозувати кінцевий результат.

ЛІТЕРАТУРА

1. Богослав І. Тиждень проєктів. *Завуч*. 2007. № 4. С. 13–24.
2. Єрмаков І. Компетентнісний потенціал проєктної діяльності. *Проектна діяльність у школі / упорядн. М. Голубенко*. Київ: Шкільний світ, 2006. С. 5–18.
3. Ковбасенко Ю.І. Про місце і роль предмета «Зарубіжна література» в системі літературної освіти української школи та про шляхи підвищення ефективності його викладання. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2006. № 11. С. 7–10.
4. Мірошник С.І. Теоретичні основи навчальної проєктної діяльності учнів. URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=2383 (дата звернення: 10.12.2022).